

Posudek k diplomové práci slečny Jany Hruškové
na téma „Prodlení v obchodních vztazích a jeho důsledky“

Datum odevzdání práce: 14. 1. 2010

1. Formální úroveň práce

Autorka věnuje samotnému zpracování tématu 62 stran textu, což naplňuje požadavek kladený na diplomovou práci.

K formální a jazykové úrovni práce mám tyto připomínky:

- za spíše nevhodný považuji způsob odkazování na jednotlivá ustanovení obchodního zákoníku, když v textu je zmíněn jen obchodní zákoník obecně a až v poznámce pod čarou je uvedeno konkrétní ustanovení obchodního zákoníku (např. poznámka pod čarou č. 5-7, 13)
- dále diplomantka často uvádí normy obsažené v obchodním zákoníku, aniž by odkázala na příslušné ustanovení, v němž je daná norma obsažena (např. str. 6, 27 a 28)
- str. 29 - formulace nevhodná do vědecké práce: „... nic nebrání stranám...“
- str. 31 - v souvislosti s moderací je užitá terminologie trestního práva - „nelze brát v úvahu poměry pachatele“.

2. Obsahová úroveň práce

Diplomová práce se věnuje velmi širokému tématu porušení právní povinnosti, které má povahu prodlení (a především pak negativním právním důsledkům s prodlením pro odpovědnou osobu spojeným). Jedná se o důležitou otázku postihu neplnění právních povinností, který by měl u zúčastněných subjektů vést k nastolení spravedlivého stavu (kompenzaci vzniklé škody, ukončení vztahu v případě důvodné ztráty důvěry ve druhou smluvní stranu apod.). Díky velkému rozsahu relevantních otázek spadají do tématu diplomové práce i mnohé dnes aktuální právní problémy (přiměřenost výše smluvní pokuty, přípustnost zúžení rozsahu nahrazované škody, vymezení povinností, s jejichž porušením obchodní zákoník spojuje právo odstoupit od smlouvy, výklad § 369a ObchZ atd.).

Systematika byla v obecných rysech vhodně zvolena (díličí výhrady viz níže). Práce tak nejprve zkoumá prodlení obecně, následně ve vztahu k dlužníkovi a věřiteli. Poté navazuje rozbor jednotlivých důsledků. V předposlední kapitole je pak dle mého názoru systematicky nevhodně pojednáno o směrnici č. 2000/35/ES (o postupu proti opožděným platbám ...), když příslušný rozbor měl být proveden v jednotlivých předchozích částech práce, kde se o relevantních otázkách spojených též s obsahem směrnice (např. výklad § 369a ObchZ) pojednávalo.

Z hlediska obsahového je třeba uvést, že širě tématu diplomové práce umožňuje dva přístupy ke zpracování. Buď rámcově pojednat o tématu a pak podrobně rozebrat vybrané aktuální otázky. Nebo diplomové téma zpracovat proporcionálně, což bylo i volbou diplomantky. V tomto případě, který téměř zákonitě vede k jisté míře popisnosti práce, je však naprosto nezbytné věnovat zvýšenou pozornost řádné volbě systematiky práce a především vyvarovat se obsahových vad. To se však diplomantce nezdařilo.

Z jednotlivých obsahových a systematických vad práce uvádím následující:

- str. 3 – není pravda, že zásada pacta sunt servanda platí již od dob římského práva.
- str. 7 – jestliže je předchozí část nazvána „Řádnost plnění“, je vhodné nazvat následující část „Včasnost plnění“, nikoliv „Čas plnění“
- str. 11 – kapitola nazvaná „Čas plnění u kupní smlouvy“. Přitom již v předchozí části („Některá speciální ustanovení“) se o speciální úpravě u kupní smlouvy pojednává.
- str. 13 – pojednání o § 369a mělo vzhledem k vyšší míře obecnosti předcházet pojednání o speciální úpravě splatnosti u kupní smlouvy.
- str. 15 - „prodlení je protiprávním jednáním“ - nikoliv, je důsledkem protiprávního jednání nebo opomenutí (důsledkem porušení povinnosti).
- str. 16 – nesystematický odkaz na judikát řešící problematiku náhrady škody a to v rámci kapitoly věnované obecně důsledkům prodlení.
- str. 21 – odstoupení od smlouvy dle obchodního zákoníku nezakládá bezdůvodné obohacení
- str. 23 – pojednáno o judikatuře vztahující se k důsledkům odstoupení od smlouvy o úvěru, aniž by však byla zaznamenána změna zákonné úpravy (novela č. 370/2000 Sb.)
- str. 33 – „smluvní pokutou je vždy peněžitá částka“ - názor teorie je opačný (je pochopitelně možné s ním polemizovat, ale v textu nebyl ani zmíněn)
- str. 36 – důvodem sjednání nepřiměřeně vysoké smluvní pokuty může být silnější ekonomické postavení jedné smluvní strany „Jiným důvodem může být například zajistit si tímto včasnost splnění závazku druhé strany.“ (??)
- v kapitolách o smluvní pokutě a úrocích z prodlení pojednáno o otázkách s malou či nulovou relevancí pro zvolené téma, např.: účinky odstoupení na smluvní pokutu; postoupení pohledávky a účinky na související smluvní

pokutu; promlčení práva na úroky z prodlení; postoupení pohledávky a úroky z prodlení. Zde se jedná o vážnou vadu textu, kdy autorka ztratila ze zřetele téma své diplomové práce a pravděpodobně pod vlivem obecných pramenů, ze kterých čerpala, zapracovala do práce i další otázky související s probíranými instituty, ale postrádající relevanci ke zvolenému tématu (resp. tato relevance není diplomantkou vysvětlena).

V práci je argumentováno návrhem nového občanského zákoníku, ovšem jen v některých případech, přičemž není zřejmé dle jakého kritéria diplomantka právě u zvolených otázek k návrhu přihlížela a u jiných nikoliv („na některá ustanovení nové právní úpravy upozorním v rámci jednotlivých kapitol“ - str. 3).

Z některých pasáží navíc plyne, že autorka opomíjí vědecký charakter diplomové práce a stylizuje svůj text do podoby právní příručky:

- „Cílem mé diplomové práce je vysvětlit důsledky, které při prodlení...“ (str. 3).
- „... z hlediska pozdějšího dokazování lze ovšem doporučit písemnou formu...“ (str. 20)

Na několika místech diplomantka předkládá rozdílné názory právní teorie, aniž by však vyjádřila vlastní názor (s odůvodněním) – např. str. 13, 25, 34, 45.

Bohužel je třeba konstatovat, že vzhledem ke zvolené metodě zpracování tohoto tématu trpí text příliš vysokým počtem vad obsahových, formálních i systematických.

3. Práce s prameny

K vypracování textu použila diplomantka dostatečný a zároveň reprezentativní počet českých pramenů. Zahraniční prameny nebyly využity.

Práce s prameny je na některých místech práce nedostatečná, když text zmiňuje existenci určitého názoru nebo dokonce názorových sporů, aniž by však bylo citací odkázáno na příslušný pramen (např. str. 13, 14, 19).

4. Závěrečné zhodnocení

Předložená práce nesplňuje požadavky kladené na diplomovou práci. S ohledem na její formální, systematické i obsahové vady ji nedoporučuji k obhajobě a navrhuji její vrácení k přepracování.

Při přepracování textu by se diplomantka měla primárně zaměřit na odstranění vad vytknutých v tomto posudku. Dále pak s ohledem na zvolenou metodu zpracování doporučuji, aby v případech, kdy pojednává o určitých obecných podmínkách aplikace určité normy nebo dalších obecných skutečnostech, uvedla konkrétní příklady. Tak bude dosaženo vyššího tvůrčího přínosu při zpracování práce. Např. na str. 9 se uvádí, že dlužník má právo jednostranně určit čas plnění, jestliže se strany takto dohodly nebo to plyne z okolností (zde je na místě uvést, z jakých konkrétních okolností by diplomantka toto právo dovozovala). Nebo možno dodatečně uvést příklad fixního závazku (str. 17). Či uvedení skutečností zakládajících překážku vylučující odpovědnost podle § 374 ObchZ (str. 26). Podobných formulací umožňujících bližší konkretizaci je pak v textu diplomové práce vícero.

V Praze dne 21. 1. 2010

JUDr. Daniel Patěk, Ph. D.
vedoucí diplomové práce